

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Petiční výbor

2011/2069(INI)

13. 7. 2012

STANOVISKO

Petičního výboru

pro Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

o stavu dodržování základních práv v Evropské unii (v letech 2010–2011)
(2011/2069(INI))

Navrhovatelka: Adina-Ioana Vălean

PA_NonLeg

NÁVRHY

Petiční výbor vyzývá Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci jako příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil následující návrhy:

- s ohledem na zprávu Komise o uplatňování Listiny základních práv Evropské unie za rok 2011 (COM(2012)169 v konečném znění),
- s ohledem na usnesení Evropského parlamentu o zprávě o občanství EU za rok 2010: Odstranit překážky pro výkon práv občanů EU¹,
- vzhledem k tomu, že téměř třetina petic obdržených Parlamentem se týká údajných porušení základních práv zakotvených v Listině základních práv Evropské unie;

Obecné souvislosti

1. znovu v této souvislosti potvrzuje, že na základě Listiny a článků 2, 6, 7 a 9 až 12 Smlouvy o Evropské unii má EU a její orgány povinnost dodržovat, garantovat, chránit a podporovat základní práva evropských občanů v EU, zejména v případech, kdy tato práva a svobody nejsou efektivně a náležitě garantovány na vnitrostátní úrovni; zdůrazňuje, že článek 51 Listiny by se neměl používat ke snižování jejího významu a omezování jejího uplatňování a že uvedený článek nezrušuje úlohu a pravomoci orgánů EU v oblasti ochrany, podpory a obrany základních evropských zásad a hodnot – např. dodržování lidské důstojnosti a svobody – a zásad demokracie, právního státu, řádné správy, míru, občanství, rovnosti žen a mužů a zákazu diskriminace;
2. připomíná povinnost a odpovědnost Parlamentu vůči evropským občanům a obyvatelům, kterou je bránit a prosazovat jejich zájmy; tato vazba mezi Parlamentem a občany se odráží také v rámci postupu projednávání petic, jenž je stanoven v článku 227 Smlouvy a stanoví povinnost – s ohledem na vhodnost v dané situaci a skutkovou podstatu věci – využít mimosoudních prostředků nápravy k vyřešení předkladatelovy stížnosti s cílem pomáhat občanům při výkonu jejich základních práv a zajistit řádné uplatňování hodnot a zásad obsažených v Listině a ve Smlouvách, a to jak v Evropské unii, tak ve všech členských státech;
3. vyzývá členské státy, aby plnily povinnost chránit základní práva a občanské svobody svých státních příslušníků a aby pozměnily nebo zrušily ustanovení, která základní práva občanů omezují, a naléhavě členské státy žádá, aby dostály svému závazku obsaženému v Lisabonské smlouvě² a z něj vyplývajícím povinností, tj. podepsání Evropské úmluvy o lidských právech a její ratifikace ze strany EU, neboť se tak odstraní mezery v právní ochraně tím, že evropští občané budou mít ve vztahu k aktům Unie stejná práva, jakých v současnosti požívají ve vztahu k členským státům EU; v této souvislosti připomíná, že je třeba poskytovat jasné informace o oblasti působnosti a použitelnosti této úmluvy ve vztahu k Listině s cílem zamezit zmatku mezi občany ohledně otázky, na koho je třeba se obrátit v situaci, kdy dochází k údajnému porušování základních práv;

¹ Přijaté texty, P7_TA(2012)0120.

² Smlouva o Evropské unii, čl. 6 odst. 2.

4. vyzdvihuje těsné spojení mezi právy vyplývajícími z občanství EU a právy zakotvenými v Listině základních práv, jež se vztahují na všechny osoby na území EU;

Specifické otázky

5. vyzývá Radu, aby dostála svým závazkům v oblasti základních práv a aby neprodleně odblokovala Komisi předložený návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na pohlaví, náboženské vyznání, kulturní rozdíly, jazyk, vzdělání, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci ze dne 2. července 2008; v této souvislosti vyzdvihuje práva nejzranitelnějších skupin obyvatel, tedy dětí, především na ochranu jejich osobní integrity a ochranu jejich práv v souvislosti s přeshraničními spory o svěřeni do péče a právem rodiče na návštěvy dítěte, a také práva zdravotně postižených osob, seniorů a etnických menšin;
6. vyzývá členské státy, aby zajistily účinné provedení směrnice o rovném zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ¹, jakož i příslušných právních předpisů v oblasti rovného zacházení se ženami a muži²;
7. podle zásady, že lidská důstojnost je nedotknutelná, odsuzuje případy diskriminace menšin a vyzývá Radu k tomu, aby účinně a odpovědně prosazovala hodnoty EU ve vztahu k členským státům, které v této oblasti nedodržují v plném rozsahu závazky plynoucí ze Smlouvy;
8. upozorňuje na četné petice, které se zabývají případy omezování svobody sdělovacích prostředků, a vyzývá Komisi, aby pověřila Agenturu pro základní práva monitorováním a přezkumem právních předpisů v této oblasti s cílem zajistit uplatňování společných standardů pro pluralismus a svobodu sdělovacích prostředků, jakož i sledováním situace v oblasti demokracie a základních práv v členských státech, přičemž agentura o svých zjištěních informuje v každoroční zprávě; v této souvislosti požaduje, aby bylo agentuře přiděleno odpovídající financování, které jí umožní tyto úkoly provádět; vítá zprávu z vlastního podnětu EP o stanovení celounijních standardů v oblasti svobody sdělovacích prostředků, což by mohlo vést k přehodnocení některých právních předpisů EU, a navrhuje, aby se Evropský institut pro rovnost žen a mužů sloučil s agenturou, nebo aby byl vytvořen právní rámec umožňující úzkou spolupráci a koordinaci činnosti těchto dvou institucí s cílem účinně bojovat proti porušování práv zaručených Listinou základních práv;
9. vyzývá Komisi, aby vzhledem k opakovanému předkládání petic, jež se týkají problémů v této oblasti, urychleně zajistila, že členské státy provedou směrnici 2004/38/ES o volném pohybu občanů ve svém právním řádu a budou ji náležitě uplatňovat;
10. připomíná, že přenositelnost dávek sociální podpory, starobních důchodů a zdravotní péče a uznávání odborné kvalifikace a univerzitních diplomů jsou důležité otázky a že tyto možnosti občanům umožňují plné požívání základních práv a občanských svobod, včetně

¹ Směrnice 2000/43/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ.

² Směrnice Rady 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování; směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání.

těch z nich, které vycházejí z dokončení vnitřního trhu; konstatuje však, že mnoho občanů se při výkonu těchto práv v praxi potýká s problémy; vyzývá proto Komisi a členské státy, aby zajistily řádné zaručení, dodržování, uplatňování a rozvoj těchto práv;

11. poukazuje na to, že úloha Komise jakožto strážkyně Smluv není omezena na zajištění toho, že budou právní předpisy provedeny v právním řádu členských států, ale vztahuje se také na řádné uplatňování zákonů v plném rozsahu, zejména jedná-li se o ochranu základních práv občanů; upozorňuje na právní vakuum ve věci přístupu občanů k právní nápravě v situacích, kdy členské státy vůbec neprovedly právní předpisy EU, jež se těchto osob přímo dotýkají, ve svém právním řádu, nebo tak učinily pozdě;
12. navrhuje, aby výroční zpráva Komise o stavu lidských práv zahrnovala hodnocení situace v členských státech; navrhuje, aby Parlament každoročně pořádal konferenci organizovanou společně Výborem pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci a Petičním výborem, jíž by se účastnili zástupci občanské společnosti a dalších zainteresovaných stran činných v této oblasti;
13. vítá politiku Komise, jejímž cílem je poskytovat občanům konkrétní informace o jejich právech a možnostech právní nápravy v případě porušení jejich základních práv, a současně konstatuje, že mají-li být tyto informace pro občany přístupnější, je klíčové posílit soudržnost a koordinaci fungování jednotlivých komunikačních nástrojů Komise i jejich veřejné prezentace; zdůrazňuje, že tato skutečnost Komisi jakožto orgán EU nezbavuje povinnosti analyzovat stížnosti občanů vztahující se k možným porušením základních práv, a to nejen Evropskou unií a jejími členskými státy v rámci uplatňování unijního práva, ale i samotnými členskými státy v rámci vnitrostátních systematických pochybení v oblasti ochrany základních práv; vyzývá Komisi, aby důsledně zastávala roli obránce evropského právního řádu založeného na demokracii a základních právech a upozorňovala příslušné členské státy na takové situace; domnívá se, že Evropský parlament, jehož politická činnost má mnohem širší záběr, by měl všem občanům a obyvatelům EU poskytovat konkrétní informace o krocích, které činí na zaručení a obranu jejich základních práv;
14. vyzývá Komisi, aby přezkoumala nařízení zakládající Agenturu pro základní práva za účelem posílení jejího mandátu, pravomocí a nezávislosti.

VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	12.7.2012
Výsledek konečného hlasování	+: 21 -: 0 0: 0
Členové přítomní při konečném hlasování	Margrete Auken, Victor Boștinaru, Philippe Boulland, Giles Chichester, Nikolaos Chountis, Iliana Malinova Iotova, Carlos José Iturgaiz Angulo, Lena Kolarska-Bobińska, Erminia Mazzoni, Willy Meyer, Chrysoula Paliadeli, Nikolaos Salavrakos, Jarosław Leszek Wałęsa, Rainer Wieland
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Zoltán Bagó, Birgit Collin-Langen, Axel Voss
Náhradník(ci) (čl. 187 odst. 2) přítomný(i) při konečném hlasování	Ioan Enciu, Petru Constantin Luhan, Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz, Franck Proust, Renate Sommer, Hermann Winkler